

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ

вул. Митрополита Василя Липківського, 45, м. Київ, 03035, тел. (044) 251-62-62, (044) 251-62-66

E-mail: sl.dilovod@amcu.gov.ua, сайт: amcu.gov.ua, код згідно ЄДРПОУ 00032767

№ _____

На № _____ від _____

Голові Комітету Верховної Ради України з
питань соціальної політики та захисту прав
ветеранів

Галині ТРЕТЬЯКОВІЙ

Щодо законопроекту реєстр. № 8143

Шановна Галино Миколаївно!

Антимонопольний комітет України (далі – Комітет) у межах повноважень опрацював проєкт Закону України «Про свободу підприємницької (економічної) діяльності домогосподарств» (реєстраційний № 8143 від 20.10.2022), з проханням надання пропозицій до якого звернувся Комітет Верховної Ради України з питань соціальної політики та захисту прав ветеранів листом від 09.02.2026 № 04-30/12-2026/27631 (вх. Комітету № 1-01/62 від 09.02.2026) (далі – проєкт Закону, Законопроєкт), та повідомляє таке.

Відповідно до пункту 1 частини першої статті 1 Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання» (далі – Закон) державна допомога суб'єктам господарювання (далі – державна допомога) – підтримка у будь-якій формі суб'єктів господарювання за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, що спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції, створюючи переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності.

Отже, державна підтримка є державною допомогою, якщо одночасно виконуються такі умови:

- підтримка надається суб'єкту господарювання;
- фінансування державної підтримки здійснюється за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів;
- підтримка створює переваги для виробництва окремих видів товарів чи провадження окремих видів господарської діяльності;
- підтримка спотворює або загрожує спотворенням економічної конкуренції.

При цьому згідно із частиною другою статті 1 Закону, зокрема, термін «суб'єкт господарювання» вживається у значенні, наведеному в Законі України «Про захист економічної конкуренції», а саме: суб'єктом господарювання визнається юридична особа незалежно від організаційно-правової форми та форми власності чи фізична особа, що

ДОКУМЕНТ СЕД АСКОД

Сертифікат:
3FAA9288358EC003040000002B6B3700D3FAE700
Підписувач: Кириленко Павло Олександрович
Дійсний з: 04.09.2025 12:44:23 по 04.09.2027 12:44:23

Антимонопольний комітет України

№ 500-08/01-1837e від 12.02.2026

здійснює діяльність з виробництва, реалізації, придбання товарів, іншу господарську діяльність, у тому числі яка здійснює контроль над іншою юридичною чи фізичною особою; група суб'єктів господарювання, пов'язаних відносинами контролю.

Відповідно до статті 4 Закону державна допомога полягає у передачі ресурсів держави чи місцевих ресурсів окремим суб'єктам господарювання, а також у втратах доходів відповідних бюджетів. Зазначена стаття Закону містить невичерпний перелік форм, в яких може реалізовуватися державна допомога.

Згідно із частиною першою статті 8 Закону Уповноваженим органом у сфері державної допомоги є Комітет. Відповідно до пункту 1 частини другої статті 8 Закону до повноважень Уповноваженого органу належить отримання та розгляд повідомлень про нову державну допомогу від надавачів такої допомоги у порядку, встановленому цим Законом.

Також варто зазначити, що підписанням Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію), Україна взяла на себе зобов'язання згідно зі статтею 264 зазначеної Угоди застосовувати правила функціонування державної допомоги, визначені статтями 262, 263(3) або 263 (4) цієї Угоди, та використовувати відповідну судову практику Суду Європейського Союзу, а також вторинне законодавство, рамкові положення, керівні принципи та інші чинні адміністративні акти Союзу.

Статтею 262 (1) Угоди про асоціацію встановлено, що будь-яка допомога, надана Україною або країнами-членами Європейського Союзу з використанням державних ресурсів, що спотворює або загрожує спотворити конкуренцію шляхом надання переваг окремим підприємствам або виробництву окремих товарів, є несумісною з належним функціонуванням цієї Угоди в тій мірі, у якій вона може впливати на торгівлю між Сторонами.

При цьому відповідно до пункту 7 Повідомлення Європейської комісії щодо поняття державної допомоги згідно зі статтею 107 (1) Договору про функціонування Європейського Союзу (2016/С 262/01) Суд справедливості неодноразово зазначав, що суб'єктами господарювання є особи, які здійснюють економічну діяльність, незалежно від їхнього юридичного статусу та джерел фінансування.

Отже, віднесення певної особи до кола суб'єктів господарювання повністю залежить від характеру її діяльності.

Пояснюючи різницю між економічною та неекономічною діяльністю, Суд справедливості неодноразово постановляв, що будь-яка діяльність, яка передбачає пропонування товарів і послуг на ринку, вважається економічною діяльністю.

Статтею 5 проекту Закону, зокрема, передбачається, що домогосподарство може здійснювати підприємницьку (економічну) діяльність, визначену частиною третьою цієї статті, без реєстрації фізичної особи-підприємця за умови:

- подання річної податкової декларації домогосподарства;
- ведення такої підприємницької (економічної) діяльності лише членами домогосподарства;

річний дохід від економічної діяльності домогосподарства не перевищує суму 8 мільйонів гривень.

Також проєктом Закону передбачається, що домогосподарство може отримувати бюджетне відшкодування (податкову знижку), передбачене податковим законодавством, зокрема з податку на доходи фізичних осіб.

Отже, враховуючи положення Законопроєкту, звертаємо увагу на те, що у випадку надання домогосподарствам, які є суб'єктами господарювання та здійснюють економічну діяльність, підтримки в будь-якій формі за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, такі заходи можуть містити ознаки державної допомоги, у розумінні Закону та Угоди про асоціацію, і потребуватимуть повідомлення до Комітету в установленому законодавством порядку.

При цьому частиною третьою статті 9 Закону передбачено, що не подаються повідомлення щодо, зокрема, незначної державної допомоги, якщо вона не стосується безпосередньо підтримки експортних операцій або переважного використання продукції вітчизняного виробництва порівняно з імпортованою продукцією.

Згідно з пунктом 9 частини першої статті 1 Закону незначна державна допомога – державна допомога одному суб'єкту господарювання, сукупний розмір якої незалежно від її форми та джерел не перевищує за будь-який трирічний період суму, еквівалентну 200 тисячам євро, визначену за офіційним валютним курсом, встановленим Національним банком України, що діяв на останній день фінансового року.

Рішення про визнання відповідної державної допомоги незначною державною допомогою законодавством не передбачено, а надавач самостійно ухвалює рішення про те чи є така державна допомога незначною.

Отже, якщо розмір державної допомоги, що надаватиметься домогосподарствам, які є суб'єктами господарювання та здійснюють економічну діяльність за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, не перевищуватиме порогових значень на одного суб'єкта господарювання, визначених пунктом 9 частини першої статті 1 Закону, та, відповідно, підпадатиме під визначення незначної державної допомоги, така допомога не підлягатиме повідомленню до Комітету.

Інформацію щодо незначної державної допомоги подає Комітету надавач такої допомоги відповідно до Порядку, форм та вимог щодо подання Антимонопольному комітету України інформації про чинну державну допомогу суб'єктам господарювання, затверджених розпорядженням Комітету від 28.12.2015 № 43-рп, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 26.01.2016 за № 141/28271 (із змінами).

Водночас інформуємо щодо особливостей застосування Закону в період дії воєнного стану.

Відповідно до пункту 5² розділу 9 «Прикінцеві та перехідні положення» Закону (згідно із Законом України від 15.03.2022 № 2134-IX, в редакції Закону України від 01.04.2022 № 2175-IX; враховуючи Закон України від 21 серпня 2025 року № 4585-IX), зокрема, під час дії воєнного стану норми статей 6, 7, 9–16 цього Закону та інші норми законодавства, що впливають із зазначених статей цього Закону, не застосовуються.

Державна допомога, що надається під час дії воєнного стану, є допустимою.

Надавачі державної допомоги звільняються від обов'язку:

повідомлення про нову державну допомогу та про пропозиції щодо внесення змін до умов чинної державної допомоги, якщо така державна допомога надається під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування;

подання інформації про чинну державну допомогу, надану під час дії воєнного стану та протягом одного року після його припинення або скасування.

Отже, враховуючи викладене, пропонуємо доповнити проект Закону новим положенням, відповідно до якого підтримка домогосподарств, що здійснюють підприємницьку (економічну) діяльність, за рахунок ресурсів держави чи місцевих ресурсів, у розумінні Закону України «Про державну допомогу суб'єктам господарювання», надається з урахуванням вимог цього Закону.

Звертаємо увагу на те, що проектом Закону пропонується внести зміни, зокрема, до Господарського кодексу України, який втратив чинність на підставі Закону України від 09.01.2025 № 4196-ІХ «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб»; запропоновані зміни, відповідно, підлягають перегляду та доопрацювання.

З повагою

Голова Комітету

Павло КИРИЛЕНКО